

DÉVAVÁNYA VÁROS
BŰNMEGELŐZÉSI KONCEPCIÓJA

I. Bevezető

Az 1989. évi politikai rendszerváltást követően jelentős társadalmi, gazdasági és politikai változások következtek be társadalmunkban.

Ezen változások, valamint az emberek szabadságjogainak kiteljesedése olyan helyzetet teremtett, amelyben a bűnözők mozgástere kiszélesedett. Ennek következményeként a bűnözés Magyarországon a rendszerváltás óta robbanásszerűen megnőtt.

Az ismertté vált bűncselekmények többsége a lakosság vagyon- és személyi biztonságát közvetlenül sérti, az élet minőségét kedvezőtlenül befolyásolja.

E folyamatot nem követte a társadalom és az állampolgárok önvédelmi mechanizmusainak kifejllesztése.

A bűnmegelőzés a bűnözés elleni harc sajátos formája.

Az Európai Unió Tanácsa 2001. május 28-án hozott döntése értelmében bűnmegelőzés minden olyan intézkedés és beavatkozás, amelynek célja vagy eredménye a bűnözés mennyiségi csökkentése, az állampolgárok biztonságérzetének minőségi javítása, történjen az a bűnalkalmak csökkentésével, a bűnözést előidéző okok hatásának mérséklésével, vagy a sértetté válás megelőzésével.

A bűnmegelőzés érdekében minden lehetőséget ki kell használni ahhoz, hogy az állampolgárok biztonságban érezzék magukat, mert a bűnmegelőzés mindenképp az állampolgárokat és közösségeiket közvetlenül sértő vagy veszélyeztető bűncselekmények csökkentésére irányul. Emellett magában foglalja a bűnözés egyes megjelenési formáival szembeni minden olyan összehangolt vagy célzott tevékenységet, amelyekbe az állampolgárok, illetve azok természetes közösségei, a civil szervezetek, az egyházak bevonhatók. Aktivitásukkal a közbiztonság javítható, ennek érdekében a közösségi összetartás erősíthető.

Az EU bűnmegelőzéssel kapcsolatos célkitűzései:

- Csökkenteni kell a bűnalkalmakat, növelni kell a valószínűségét annak, hogy a bűnelkövetőt megbüntetik, valamint redukálni kell a bűncselekményekből származó haszonszerzés lehetőségeit.
- Csökkenteni kell azoknak a környezeti tényezőknek a hatását, amelyek következményeképpen valaki a bűnözés vagy bűnisméltés világába kerülhet.

- Csökkenteni kell az áldozattá válás kockázatát.
- Növelni kell az emberek biztonságérzetét.
- Elő kell mozdítani, és terjeszteni kell a jogkövető magatartás kultúráját és a konfliktusok erőszakmentes elhárításának módszereit.
- Elő kell mozdítani a „jó kormányzást”, különös tekintettel a korrupció megelőzésére. Meg kell előzni a bűnözők beszivárgását s gazdasági, a társadalmi, a politikai struktúrába.

Az Európai Unió a bűnmegelőzési hálózat létrehozásával egyidejűleg az együttműködésben résztvevő tagállamok számára három kiemelt bűnmegelőzési feladatot fogalmazott meg. Ezek a fiatalkori bűnözéssel, a városi bűnözéssel és a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményekkel függenek össze.

A bűnözés és annak erkölcsi, anyagi következményei a társadalom különböző rétegeit, régióit eltérő módon érintik. Ezért a társadalmi bűnmegelőzési stratégiában a közbiztonságot, a közbiztonsági közérzetet veszélyeztető minden jelenségre országosan és helyi szinten ki kell alakítani a hatékony és intézményesíthető reakciókat. Ezen belül a bűnözés sajátosságaira, a lakosság aggodalmaira figyelemmel, a nemzetközi követelményeknek megfelelően prioritásokat kell megjelölni. A prioritások a társadalmi bűnmegelőzési stratégia nem kizárólagos, de kétségtelenül a leghangsúlyosabb pontjai, a leghatékonyabbnak ígérkező komplex beavatkozási célcsoportok és területek megjelölése.

2002 őszén megkezdődött a közösségi bűnmegelőzés koncepciójának és stratégiájának kidolgozása. A társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiáját az Országgyűlés 2003. október 20-án fogadta el a 115/2003. (X. 28.) határozatával.

A dokumentum tükrözi a nemzeti bűnmegelőzési stratégia elveit és célkitűzéseit. Eszerint az állam kezdeményező és ösztönző szerepet vállal a társadalom önvédelmi képességének fokozása és a bűnözést kiváltó társadalmi jelenségek visszaszorítása érdekében. A jövőben a szociálpolitika, az egészségügy, az oktatás, a gyermek és családvédelem, a foglalkozás- és településpolitikában is érvényesülniük kell a bűnmegelőzési szempontoknak.

Az Országgyűlés a bűnmegelőzéssel kapcsolatos prioritásokat a következőkben határozta meg:

- A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.

- A városok biztonságának fokozása.
- A családon belüli erőszak megelőzése.
- Az áldozattá válás megelőzése, az áldozat segítése, az áldozat kompenzációja.
- A bűnismétlés megelőzése.

A magyar társadalom hosszú ideig elsősorban rendőrségi feladatnak tekintette a bűnmegelőzést. Az emberek biztonságérzetük romlásáért elsősorban a bűnüldöző szerveket tették felelőssé. Azonban az embereknek meg kell érteniük, hogy a bűncselekmények jó része elkerülhető, ha jobban vigyáznak magukra és egymásra. Meg kell ismerniük a társadalmi bűnmegelőzés eszközeit, módszereit ahhoz, hogy maguk is részt vállaljanak a személyes biztonságuk megteremtésében.

II. Helyzetkép

Településünk területén az 1998-2003 közötti időszakban elkövetett bűncselekmények számát az alábbi táblázat mutatja: (Forrás: az adatok az I-290-5/ 2004. ikt. sz. ügyiratból származnak, melyeket a település a Bűnmegelőzési kézikönyvhöz szolgáltatott)

Az összes bűncselekmény és az összesből az öt legjellemzőbb bűncselekmény	Év					
	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Összes bűncselekmény	87	89	98	122	110	104
<i>Rablás</i>	-	-	-	1	3	2
<i>Betöréses lopás</i>	28	19	44	44	24	33
<i>Lopás</i>	35	37	31	39	36	60
<i>Rongálás</i>	12	7	6	3	3	2
<i>Garázdaság</i>	-	2	-	3	-	3

Az adatokból megállapítható, hogy településünkön 1998 - 2001 között igen nagymértékben növekedett, 2002-től viszont csökken az összes bűncselekmény.

A legjellemzőbb bűncselekmények közül kiemelkedik a betöréses lopás és a lopás.

A betöréses lopások száma a 2000. és 2001. évben kiugróan magas volt, 2002-ben csökkent, majd 2003-ban ismét jelentősen növekedett.

A lopások számában 2003-ban ugrásszerű emelkedés látható.

A közbiztonság valamint a bűnmegelőzés segítése érdekében önkormányzatunk a helyi Rendőrőrs részére 2000 decemberében mobiltelefont vásárolt, melynek teljes működtetési költségét az önkormányzat viseli.

A Rendőrőrs épületének felújítása időtartamára az Önkormányzat a tulajdonában lévő szolgálati lakást biztosította részükre a munka zavartalan vitele érdekében.

A helyi Rendőrőrs napi kapcsolatot tart a Gyámhivatallal, a helyi szabálysértési hatósággal, a Családsegítő Gyermekjóléti és Védőnői Szolgálattal.

Munkatársai szükség szerint részt vesznek a Gyermekjóléti Szolgálat által szervezett esetmegbeszéléseken.

A családon belüli erőszak és a kiskorúak védelmével kapcsolatos feladatok végrehajtására a Szarvasi Rendőrkapitányság, Dévaványa Város Jegyzője valamint a Dévaványai Gyámügyi Iroda Együttműködési megállapodást kötött, melynek részleteit a VII-457/2004. számon iktatott ügyirat tartalmazza.

A Dévaványai Polgárőrség Közhasznú Szervezet 2001-ben alakult és alakulása óta folyamatosan működik. Taglétszáma folyamatos emelkedést mutat. Működési köre: bűnalkalmak korlátozása, bűncselekmények megelőzése, közrend, közbiztonság védelem, mentés, katasztrófa-elhárításban részvétel, önkéntes tűzoltás Dévaványa város közigazgatási területén, illetve a rendőrséggel együttműködve annak illetékességi területén (Ecsegfalva település). A szervezet fő támogatója, önkormányzatunk anyagi támogatása révén biztosítva van a szervezet működőképessége. A támogatás főbb összegekben:

2001-ben	90.000.- Ft,
2002-ben	451.000.- Ft,
2003-ban	390.000.- Ft,
2004-ben	280.000.- Ft.

A lakosság a polgárőrök tevékenységét elismeri, szolgálatukat igényli is. A szervezet jól együttműködik a rendőrséggel, közösen is történik szolgálatteljesítés.

A gyermek és fiatalkori bűnözés megelőzése érdekében az önkormányzat által fenntartott Ványai Ambrus Általános Iskolában az 1997/98. tanévtől beindult a DADA program.

A program indításának célja: a gyermekek megismertetése a különböző káros szenvedélyek személyiségromboló hatásaival. A program indítását követően a terv az volt, hogy az alsó tagozatos gyermekek felmenő rendszerben vesznek részt a programban, de mire elérték a felső tagozatos kort, ebben változás történt.

Az új elképzelésnek megfelelően a program a 3. , 4., a 7. és a 8. évfolyamon működik.

A gyermekek oktatása a délelőtti osztályfőnöki órákon történik. A gyermekek körében népszerű foglalkozásokat a helyi Őrsparancsnok Úr tartja. A kb. 700 fős intézményben évente 300-350 gyermek vesz részt a programban. Ez a hét tanév - a program működése óta az iskolában körülbelül 1300 tanulónak a programban való részvételét jelentette.

A programhoz szükséges segédleteket az önkormányzat az alábbiak szerint támogatta:

2001-ben	160650.- Ft,
2002-ben	188000.- Ft,
2004. évre	174500.- Ft, amely 2005-ben kerül

átutalásra.

Az Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskolában a 2004/2005. tanévben beindult a „Drogmentes holnapért” iskolai komplex drogprevenációs program, amely része annak a PHARE programnak, melyen az Észak-Békési kistérség pályázatot nyert. A program célja a kistérségben élő 12-18 éves fiatalok, szüleik, a velük foglalkozó szakemberek számára olyan komplex, integrált, differenciált programok szervezése, amelyek elősegítik, hogy a fiatalok körében a drogfogyasztás veszélyeztetettsége csökkenjen, illetve a már érintett fiatalok kiszűrése és szakellátásba való integrálása megoldott legyen az ellátási területen.

A program részeként 1 fő pedagógus 30 órás drogprevenációs pedagógus továbbképzésen vett részt.

Az iskola 11 diákja a 40 órás - ún. „kortársképzőn” szerzett ismeretei birtokában az Eötvös József Gimnázium és Szakképző Iskolában osztályfőnöki órákon, a két helyi általános iskolában pedig az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök közreműködésével szervezett 7.-8. évfolyamos gyermekekből álló csoportok részére tart drogprevenációs foglalkozást.

A program részét képezi a szülők képzése is, melyre „Kamaszodik a gyermekem” címmel pszichológus bevonásával kerül sor.

A program részét képező konferenciákon, vetélkedőkön a pedagógusokon kívül a „kortársképzők” is részt fognak venni.

III. Teendők

Az Európai Unió bűnmegelőzési politikájának prioritásai a kriminalitás hagyományos területein belül a városi, a gyermek- és fiatalkori bűnözés és a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények.

A társadalmi bűnmegelőzési stratégia, az annak megvalósítását szolgáló kormányzati cselekvési program csak az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé.

Az önkormányzatnak a helyi rendőrséggel együttműködve aktív és vezető szerepet kell játszania a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében.

Kezdeményező szerepe van a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a helyi bűnmegelőzési program koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében.

A helyi önkormányzat ösztönöznie és motiválnia a helyi közösségek e célból működő szakmai és civil önszerveződéseit.

Az önkormányzat, mint a helyi közszolgáltatások és szolgáltató intézmények többségének tulajdonosa, a helyi közigazgatás irányítója, és mint testület, mint a helyi politika fóruma, vezérli, motiválja és koordinálja a helyi bűnmegelőzést.

Központi referencia szereplőként meghatározó szerepe van az információk és a biztonsággal kapcsolatos adatok terjesztésében.

Jogalkotóként és település-tervezőként érvényesítheti azokat a szempontokat, amelyek a helyi közbiztonságot szolgálják.

Közvetíteni is képes a helyben elérhető szolgáltatások és a helyi biztonsági szükségletek között.

A bűnmegelőzés szempontját érvényesíteni kell minden, a bűnözés csökkentését és az áldozattá válás elkerülését befolyásoló helyi társadalom- és gazdaságpolitikai intézkedésben.

Az önkormányzatnak anyagilag is támogatnia kell azokat a civil szerveződéseket, amelyek készek közreműködni a helyi társadalom védelmi képességeinek javításában.

A társadalom önvédelmi képességének javítása érdekében jelentős feladatai vannak a gazdasági élet szereplőinek.

A vállalkozók számára világossá kell tenni, hogy vagyonuk, alkalmazottaik és ügyfeleik biztonságának védelme anyagi és erkölcsi érdekük, de ezen túl a bűnmegelőzést is szolgálja. Meg kell találni annak a módját, hogy a gazdasági élet szereplői anyagilag és erkölcsileg érdekeltek legyenek a környezetvédelmi szabályok betartásában is.

A hatékony bűnmegelőzés a bűnözéssel, az áldozattá válással kapcsolatos információkra és a közbiztonsággal kapcsolatos lakossági attitűd ismeretére épül.

Fontos, hogy a lakossági biztonságérzetet befolyásoló bűnügyi szabálysértésekkel kapcsolatos adatokat, ismereteket a település gyűjtse és hasznosítsa.

Fontos, hogy a civil közreműködők a társadalmi bűnmegelőzésben bevált hazai és nemzetközi tapasztalatokat, új ismereteket és módszereket megismerjék. E célból történő képzésüket támogatni szükséges.

A gyermek és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek és ifjúságvédelemnek, az oktató és nevelő intézményeknek, az egészségügyi intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek.

A közösségi bűnmegelőzés színtereinek feladata

A közbiztonsági-, bűnmegelőzési bizottság megalakítása.

A helyi lakosok közbiztonsággal kapcsolatos véleményének rendszeres felmérése (közmeghallgatással, lakossági fórum szervezésével, célzott kérdőíves vizsgálattal).

A városi lakóközösség biztonságát befolyásoló kérdésekben folyamatos felvilágosítás biztosítása.

A bűnmegelőzésben szerepet játszó helyi hatóságok, intézmények, szervezetek közötti munkakapcsolatok megerősítése annak érdekében, hogy az egyes szakterületeken felhalmozódott információk az önkormányzati tervezésben, és a bűnmegelőzésben is hasznosíthatóvá váljanak.

Átfogó rövid- és középtávú helyi biztonsági terv készítése.

A biztonsággal kapcsolatos információk terjesztése (újság, szórólap, helyi képviselőkkel szervezett találkozók...).

A helyi vállalkozók, az üzletek, szolgáltatók és a vendéglátó ipari egységek tulajdonosainak ösztönzése saját vagyonuk, dolgozóik, illetve üzleti partnereik védelmére.

A civil és egyházi szervezetek együttműködése a városi biztonsággal kapcsolatos problémák feltárására, az alkalmazható eszközök és módszerek megismertetésére és értékelésére.

A bűnmegelőzés olyan városi közösségi formáinak támogatása, amelyekkel a helyi lakosok maguk erősítik szomszédsági környezetükben az ellenőrzést, a környezet védelmét.

Olyan bűnmegelőzési kommunikációs stratégia kialakítása, amely befolyásolja a lakosság és a civil szervezetek bűnmegelőzéssel kapcsolatos attitűdjét, fokozza az együttműködési hajlandóságot az önkormányzattal és/vagy a rendőrséggel.

A helyi biztonsággal kapcsolatos közösségi problémamegoldások, konfliktuskezelés erősítése és támogatása.

Déaványa, 2004. május 27.

Pap Tibor
polgármester